

PEDAGOGIKA FANI HAQIDA TUSHUNCHA. PEDAGOGIKA FANINING BOSHQA FANLAR BILAN ALOQASI VA PEDAGOGIK FANLAR TIZIMI

Muxammadjonova Tursunoy Xabibullo qizi

Annotatsiya: *Ushbu Maqolada pedagogika fanining mohiyati, asosiy vazifalari, boshqa fanlar bilan aloqasi va pedagogik fanlar tizimi ko'rib chiqiladi. Pedagogikaning ta'lim-tarbiya jarayonidagi o'rni, shaxsning rivojlanishida tutgan ahamiyati yoritiladi.*

Kalit so'zlar: *Pedagogika, ta'lim, tarbiya, shaxs, rivojlanish, vazifalar, aloqa, fanlar tizimi.*

XXI asr globallashuvi va axborot texnologiyalarining rivojlanishi sharoitida ta'limga bo'lgan talablar keskin oshib bormoqda. Ta'lim sifatini oshirish, yosh avlodni har tomonlama kamol toptirish vazifalari pedagogika fanining dolzarbligini belgilaydi. Pedagogika fanining mohiyatini, vazifalarini va boshqa fanlar bilan aloqasini o'rganish ta'lim tizimini takomillashtirishning muhim omilidir.

Pedagogika - bu ta'lim-tarbiya qonuniyatlarini o'rganuvchi fan. U insonning shakllanishi, rivojlanishi va tarbiyalanishi jarayonlarini o'rganadi, ta'lim va tarbiyaning maqsadlari, vazifalari, mazmuni, metodlari va tashkiliy shakllarini ishlab chiqadi. Pedagogika so'zi yunoncha "paidos" (bola) va "ago" (yetaklamoq, tarbiyalamoq) so'zlaridan kelib chiqqan.

Pedagogikaning vazifalari:

- Ta'lim-tarbiya jarayonining qonuniyatlarini aniqlash.
- Shaxsning rivojlanish omillarini o'rganish.
- Ta'limning maqsad, vazifa, mazmunini belgilash.
- Ta'lim metodlari va shakllarini takomillashtirish.
- Tarbiyaning samarali usullarini ishlab chiqish.
- Pedagogik texnologiyalarni yaratish va amaliyotga joriy etish.

Pedagogikaning boshqa fanlar bilan aloqasi:

Pedagogika ko'plab fanlar bilan uzviy bog'liq. Ular orasida quyidagilarni ajratib ko'rsatish mumkin:

- Falsafa: Pedagogikaga dunyoqarash asoslarini beradi, ta'limning maqsad va mohiyatini aniqlashga yordam beradi.
- Psixologiya: Shaxsning rivojlanish qonuniyatlarini o'rganadi, ta'lim va tarbiya jarayonining psixologik asoslarini ochib beradi.
- Sotsiologiya: Ta'limning jamiyatlardagi rolini, ijtimoiy omillarning shaxsga ta'sirini o'rganadi.
- Anatomiya va fiziologiya: Bolaning organizmi va nerv sistemasi tuzilishini, rivojlanish xususiyatlarini o'rganish uchun zarur.

- Tarix: Ta'limning tarixiy rivojlanishini, pedagogik g'oyalarning evolyutsiyasini o'rganadi.

- Axborot texnologiyalari: Ta'lim jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlarini o'rganadi.

- Metodika: Har bir o'quv fanini o'qitishning xususiy metodlarini ishlab chiqadi (matematika metodikasi, fizika metodikasi va h.k.).

Pedagogik fanlar tizimi:

Pedagogika bir qancha sohalarga bo'linadi, ularning har biri ta'limning muayyan jihatlarini o'rganadi. Asosiy pedagogik fanlar:

- Umumiy pedagogika: Pedagogikaning asosiy tushunchalari, tamoyillari va qonuniyatlarini o'rganadi.

- Yosh davrlari pedagogikasi: Har bir yosh davrining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda ta'lim va tarbiya masalalarini ko'rib chiqadi (maktabgacha ta'lim pedagogikasi, boshlang'ich ta'lim pedagogikasi, o'rta ta'lim pedagogikasi, oliy ta'lim pedagogikasi).

- Maxsus pedagogika (defektologiya): Jismoniy yoki ruhiy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalarni o'qitish va tarbiyalash masalalarini o'rganadi (oligofrenopedagogika, surdopedagogika, tiflopedagogika).

- Ijtimoiy pedagogika: Ijtimoiy muhitning shaxsga ta'sirini, ijtimoiy tarbiya masalalarini o'rganadi.

- Kasbiy pedagogika: Kasb-hunar ta'limi masalalarini o'rganadi.

- Qiyosiy pedagogika: Turli mamlakatlardagi ta'lim tizimlarini qiyosiy o'rganadi.

- Harbiy pedagogika: Harbiy xizmatchilarni tayyorlash masalalarini o'rganadi.

- Oila pedagogikasi: Oila tarbiyasining qonuniyatlarini o'rganadi.

Ushbu fanlar tizimi ta'lim-tarbiya jarayonini har tomonlama o'rganish va amaliyotga tatbiq etish imkonini beradi.

ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. “Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz” mavzusidagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag‘ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo‘shma majlisidagi nutqi. - T.: “O‘zbekiston”, 2016. - 56 b.

2. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. — T.: “O‘zbekiston”. — 2017 - 102 b.